

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Făcea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce făcea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blăși.

Făe bisericescă-politică.

Anul III.

Blăși 28 Ianuarie 1893.

Numărul 4.

Comisiunea de 15.

(+) În 18 Ianuarie a. c. s'a întrunit în palatul primăial din Budapesta comisiunea de 15 membri, convocată de primatele Ungariei spre a discuta cestiunea congruei și a autonomiei bisericesci.

Din rapoartele, ce s'au publicat în foile din Budapesta despre prima ședință a comisiunii de 15, numai puțin lucruri putem ști cu totă pozitivitate.

Se știe adecă pozitiv, că primatele s'a rugat de Maiestatea Sa atât cu graiul viu cât și în scris, ca și înainte de ce cestiunea congruei s'ar pertracta și rezolva definitiv pre baza preafnaltei hotăriri regesci din 22 Martie 1877, să se concedă primatului, ca în cointelegere cu comisiunea de 15 să se îngrijescă pre altă cale despre dotarea urgentă și provisorie a Clerului sêrac. La această cerere Maiestatea Sa a răspuns, că și până la rezolvirea definitivă a cestiunii congruei împuternicesc pre primatele, să se sfătuescă cu comisiunea de 15 cu privire la modul, în care s'ar pute întinde clerului sêrac ajutoriul material grabnic și provisoriu, și apoi proiectele comisiunii să se așternă Maiestății Sale spre aprobare.

Știm mai departe pozitiv, că comisiunea de 15 avea să se pronunțe cu privire la proiectul episcopului Schlauch primit în principiu de conferința episcopilor din Decembrie a. tr.,

în sensul cărui proiect beneficiile mai mari trebuie să oferescă un capital de 10 milioane, din ale cărui camete să se pôtă împărți ajutoare preoților sêraci.

În fine știm pozitiv, că comisiunea după multe desbateri a hotărât numai aceea, că să se întrebe mai întâi și capitulele, ordurile religioase, abații și prepoziții, că ore voesc să contribuescă ceva împreună cu episcopii la formarea capitalului de 10 milioane, și numai după aceea să se întrunescă din nou comisiunea de 15 spre a discuta cestiunile referitoare la congrua și autonomie.

Nu mai atâta s'a lucrat până acuma în comisiunea de 15, ăr din aceste lucrări nu ne putem forma idee clară, că ore ce se va alege din ajutarea „urgentă și provisorie“ a clerului sêrac, și cum se va proiecta autonomia catolică, cu privire la care sunt atâtea păreri, câți membri în comisiunea de 15?

Suntem deci siliți să așteptăm, până când comisiunea de 15 va stabili cel puțin *principiile generale* cu privire la regularea congruei și la înființarea autonomiei catolice, și numai după aceea să ne pronunțăm în meritul lucrului.

Dacă am declara încă de pre acum, că noi Românii greco-catolici nu voim să primim dela catolicii Ungariei nici un ajutoriu pentru clerul nostru sêrac, ne-am face numai de ris. *pentru-că am striga, să nu ni se dea un ajutoriu, despre care nici*

nu știm pozitiv, că ore voesc cineva să ni-l dea într'adevăr?

Dar chiar și în casul, când am vedea, că este intențiune *seriosă* de a se îmbunătăți și sôrtea Clerului nostru, încă trebuie să esaminăm și cumpenim bine *tote condițiunile*, pre lângă cari ar voi cineva să ajute clerul nostru, și numai dacă ne-am convinge, că aceste condițiuni nu se pot accepta fără de periclitarea independenței Bisericii noastre și fără de atacarea intereselor noastre bisericesci și naționale, să ne declarăm, că nu primim ajutoriul oferit.

Acăsta este procedura cea mai corectă, după părerea noastră, în afacerea congruei, și insistăm pre lângă ea, până când alții nu vor afla și propune o procedură mai înțeleptă și mai practică.

„Gazeta Transilvaniei“ este însă cu totul de alte vederi. Ea ar vrea să respingem încă de pre acum ajutoriul, *ce nici nu știm, că ore da-ni-se-va ori ba?* Cel puțin acăsta este impresiunea, ce ne-o faci articuli ei publicați în numerii 288 și 289 din anul trecut și în numărul 5 din anul curent. Și apoi de frică să nu se îmbogățescă cumva clerul nostru din ajutoriul catolicilor din Ungaria, „Gazeta“ cere „*explicațiuni*“ grabnice dela Arhiepiscopii nostri, pre cari îi tracteză așa, ca și când ar fi subordinații ei și nisce omeni gata a-și vinde biserica și națiunea.

Feuilleton.

Una și alta.

Blăși, în 22 Ianuarie n. 1893.

Stimate Domnule Redactor!

„Rămâne deci, ca „Argus“ să se declare!“ — aceste memorabile cuvinte se pot ceti în numărul 279 al „Gazetei Transilvaniei“ din anul 1892 pre pag. 2, columna 3, șirul 48.

— Și în ce respect, mă rog?

— În respectul sulemenitului dămelor din Blăși.

Îl pusese adecă păcatele pre bietul „Argus“, să se prindă de vorbă cu dămele. A și pățit-o. Etă acum și în anul 1893 — care doresc să fie fericit pentru toți cetitorii „Unirii“ — trebuie să revină asupra cutezătorilor sale scrieri din fie iertatului an 1892.

„Argus“ adecă a răspuns unei prea stimabile dăme din Blăși, care cu subscrierea „Maria“ pentru o dare de samă, ce a făcut-o „Argus“ în „Unirea“ despre prima serată literară aranjată de reuniunea femeilor ro-

mâne din Blăși, îl luase aspru la respăr. „Argus“ s'a apărut sermanul și a dis, că n'a voit să critice pre dămele din Blăși. Și ca să-și dovedescă nevinovăția, a cutezat a se provoca la forul suprem în tôte cestiunile capitale ale Românilor, la „Gazeta Transilvaniei“, spunându că el n'a făcut nici atâta, cât a făcut o dămnă, care cu subscrierea „Maria“ a publicat o scrisore datată din Blăși și într'însa a spus, că dămele din Blăși se pudreză prea tare și fumază. Cuvintele lui „Argus“ au fost următoarele: „N'am dis nici aceea, că dămele din Blăși se pudreză prea tare și că fumază în public, după cum cetisem — paremi-se astă-primăvară — în „Gazeta Transilvaniei“ într'o corespondință din Blăși scrisă tot de-o „Maria“.“

Cuvintele aceste inofensive ale lui „Argus“ au provocat la declarație publică și pre venerabila redacție dela „Gazeta Transilvaniei“. Prin acăsta schimbarea de idei dintre „Argus“ și „Maria“ s'a mutat din pisciul Tîrnavelor la peciôrele mafestosei „Timpe“, și de acolo la Bruxelles, pre Ampoi, la London, pre Murășu, la Peking și mai știe Dumnezeu în cătrău, pre unde „Gazeta“ are nu numai corespondenți ordinari, particiari,

ci chiar și cetitori numeroși. Scurtă afacerea „Argus“ — „Maria“ — pardon — „Maria“ — „Argus“ amenință a da de rușine afacerea Panama.

Ce dice dar „Gazeta Transilvaniei“? — Etă din cuvintă în cuvintă: „După ce în „Gazeta Transilvaniei“ n'a apărut nici în anul acesta nici în anul trecut vre-o corespondință cu semnatura „Maria“, în care să se fi făcută amintire de ceea ce susține „Argus“, provocarea acăstui la „Gazeta Transilvaniei“ este sau o erore condamnabilă, sau un fapt de vedită rea intențiune. În casul primu n'am pute decât să compătimim pre „Argus“ pentru-că n'are ochelari mai buni, ăr în casul al doilea n'am pute decât să desconsiderăm pre „Argus“, care cu intențiune vrea să învrăjbescă societatea din Blăși. Rămâne deci, ca „Argus“ să se declare!“

Așa dară dilema e pusă: sau, sau. Sau „erore condamnabilă“ sau „intențiune de-a învrăjbi societatea din Blăși“. Una din trei. Veți dar, St. Domnule Redactor, că n'ai încătrău. Trebuie să mă rabdi, ca să mă declar!

Așa dară fiindcă voim să mai scriu și alte cele, etă declarația mea:

Ei bine! noi așa credem, că *„esplacajuni“* nu voru căpeta domni dela „Gazeta“, ei le va căpeta clerul și poporul nostru credincios atunci, cându va sosi timpul, și pre calea prescrișă de canoanele bisericei. Arhieriei nostri voru asculta apoi părerea tuturor factorilor *„competenți“* ai bisericei, și suntem siguri, că în cestiunea congruei și a autonomiei nu voru lucra în contra drepturilor și intereselor bisericei noastre, pre cari în puterea oficiului său sunt chemați a le apăra.

Arhieriei nostri vedu în toate zilele necasurile și sârăcia, cu cari se luptă clerul nostru, și de aceea pentru nedumeririle „Gazetei“ nu pot să rumpă în modu bruscu și ușorotecu ori ce legătură cu episcopatul catolic din Ungaria, căci prin această nu numai ar închide ei înșiși calea la îmbunătățirea sortii clerului, ei ar periclita poze chiar și dotațiunea modestă, ce s'a esoperat până acum pentru bisericile și preoții din părțile ungurene.

De câtu să fie pururea neliniștită și nedumerită, „Gazeta“ ar face mai bine să ne arete ea însăși mijlocele, cu cari s'ar pute îmbunătăți sârtea clerului nostru și fără de concursul catolicilor de ritul latinu, și dacă mijlocele acestea ar fi practice și realizabile, nu credem, că s'ar mai afla Român greco-catolicu, care să nu urmeze calea arătată de „Gazeta“.

Cu articuli intitulati de fœa brașovenă „De nobis sine nobis“ și „Grabă mare“ nu se va ferici biserica noastră, nici nu va înainta poporul român, căci totă înțelepciunea lor se reduce la nimic tătă. În numărul 288 ne spunu domni dela „Gazeta“, că nu i-am liniștit prin articulu nostru publicat în numărul 53 alu „Unirii“ din a. tr. sub titulu „Conferința episcopescă“, deși noi n'am avut pretensiunea de a liniști niște omeni pururea „nedumeriti“.

În numărul 149 alu „Gazetei Transilvaniei“ din anul 1892 pre pag. 2 în foită este publicat o scrisore datat din Blăși și subscrisă „Maria“, care începe cu următoarele cuvinte: „C'unu felu de uimire și compătimire privesc fețele sulemenite, cari de sigur ar fi cu multu mai frumoșe, dacă și-ar păstra colorea naturală.“ Scrisorea întrăgă vorbesce apoi despre sulemeniti, atinge în trecăt ținuta trupului și se termină cu cuvintele: „Cu altă ocașie voi serie ceva despre fumatul femeilor tinere.“

Dar îni va reflecta cineva: Asta nu e corespondință, asta e o foită, și în consecință desmintirea „Gazetei“ e cu temei. — Răspunsul meu e: Recunosc, că scrisorea, la care m'am provocat, n'a apărut între corespondințe. Memoria m'a înșelut. Altcum eu temându-mă de acesta, am și vorbit dubiu, dicându: „paremi-se — într'o corespondință“. Încolo eu cred, că nu asta hotărășce. Întrebarea e: publicatu-s'au în „Gazeta Transilvaniei“ lucrurile amintite de mine ori ba? „Gazeta“ dice că ba, eu că da, și am dovedit-o cu numărul 149 alu „Gazetei“ din anul trecut.

Însă ér ar pute dice cineva: În cuvintele „Mariei“, la cari te-ai provocat, nu se face amintire despre damele din Blăși, ci se vorbesce despre femei în generalitate. — Răspund: Și asta e adevărat — încâtva. Dar întrebă eu, pre cine a putut avé „Maria“ din „Blăși“ în primul loc în vedere, cându a dîș: „C'unu felu de uimire și compătimire

În numărul 289 din anul trecut se tragă la răspundere Arhieriei nostri, pentru că se interesază de sârtea clerului, fără a se fi ascultat și sfatul „Gazetei“. Ér în numărul 5 din anul curentu se repeșce ceea ce se dîșese în numărul 289 din anul trecut. Esența lucrului ar fi fostu, să arete „Gazeta“, că ore din punctu de vedere bisericescu și românescu corecte sunt condițiunile acelea, pre lângă cari am dîș noi, că s'ar pute primi ajutoriulu proiectat pôte și pentru clerul nostru. Însă preste partea această esențială a articolulu nostru intitulat „Conferința episcopescă“ „Gazeta“ trece cu unu dispreț suveranu, isvorit din o idee originală, ce se numesce „iesuitism“.

De ale peregrinajulu. — Răspunsul la cererea noastră pentru acordarea audienței papale a sosită.

Sânția Sa a luat cu cea mai viuă plăcere actul despre intențiunea, ce-o avem de a merge la Roma, și s'a îndurat a ne acorda audiența pre una din zilele cele mai apropiate la ziua de s. Pașci ale Latinilor, probabilu pre Lună sau Marți din săptămâna cea mare a noastră, adevă pre 3 sau 4 Aprile n.

Plecare noastră deci va trebui să se întimple din Budapesta cel mult în 28 Martie, așa câtu pre Sâmbătă în 1 Aprile n. să putem ajunge în Roma, după ce mai întâi vom fi visitat Venezia și Firenze. — Cel ce voru să călătoreșcă pre la Antona pre mare, voru pute pleca din Pesta și mai târziu, bunăoară Mercuri în 29 Martie. Cu aceștia încă va merge unu aranjatoru, ca într tôte să le fie de ajutori.

Secretarul general alu comitetulu pentru aranjarea festivităților ne serie, că Sânția Sa a avut mare bucurie, cându i-s'a făcut cunoscută călătoria noastră, și a desemnat îndată o comisiune anumită, care să se îngjescă de primirea noastră. Același secretaru ne face cunoscutu, că comisiunea această își va da tătă silința pentru a face, ca

peregrinul român să ducă cu sine din Roma cele mai plăcute suveniruri.

Mai multu. Pentru ca și din popor să pôtă lua parte la peregrinaj, comitetul de primire ne pune la dispoziție și cuartire gratuite în Roma. Noi încă dorim din inimă, ca și poporul nostru de pre la sate să-i dăm ocașie a vedé Roma cea măreță. Pentru aceștia am pute aranja tătă călătoria ast-felă, câtu să pôtă merge și veni (cl. III) împreună cu tătă întreținerea cel multu cu 80 fl. Rogăm deci pre frații preoți, să propage idea această printre poporeni săi mai cu stare. Ar fi într'adevăr unu lucru sublimu a duce la Roma vre-o 50 de omeni din popor, român verđ ca stejaril.

Spre orientarea tuturor doritorilor de a participa observăm, că pasapoarte nu sunt de lipsă. Bine e, dacă-lu are cineva, dar de cerut nu se cere.

Acum ne apucăm de statorirea programulu detaliat. Programul acesta se va tipări în formă de carticică, se va speda la toți cei insinuați și la alți.

Rugăm deci din nou pre toți aceia, pre cari împrejurările îi iertă a cerceta Roma, să se insinue câtu mai curându la redacțiunea foii noastre. Cu câtu vom fi mai numeroși, cu atăt mai splendidă are să fie și manifestațiunea credinței noastre.

Revisiunea legii electorale.

Tôte partidele politice din Ungaria, până chiar și cea guvernamentală, au recunoscut și sunt convinse, că legea electorală din 1874 este rea și nedreptă.

Recunoscându-se odată lucrul acesta urmază dela sine, că este de lipsă reformarea acelei legi. Acastă reformare a fost obiectul la discuțiuni momentose în ședința dela 11 a c. din dieta ungară.

Vom reproduce pre scurt unele enunțări mai însemnate ale ministrulu de interne Hieronymi Károly. Ministrul a dîș între altele:

„Este de dorit, ca censul electorală

mire *privesc* fețele sulemenite“ șel, dacă nu pre damele din Blăși, pre cari în tôte zilele pôte și are ocașie să le privesc? Ore nu este unu adevăr psihologicu, că omul se îndemăna la lucru prin împrejurările din afară, între cari petrece? Ce a putut deci îndemna pre „Maria“ la scrierea vorbelor citate, dacă nu privirea fețelor sulemenite din jurul ei și fumatul femeilor tinere, cu cari are prileju de a se întâlni? Sa pôte „Gazeta“ își inchipuesce, că eu am așteptat dela „Maria“, să numesc pre tôte damele acele tinere din Blăși, cari se sulemenesc și fumază? Că numai asta îi lipsia „Mariei“, apoi ar fi vedut ea, ce păția.

Ce-i dar moralul din tôte aceste? E, că „Argus“ nici n'a comis o „erore condamnabilă“, nici n'are intențiune „să învrăjbescă societatea din Blăși“, ci numai că Redacțiunea dela „Gazeta Transilvaniei“ nu mai scie Iérna, ce a publicat vara.

* * *

În 14 Ianuarie s'a ținut a treia serată literară, aranjată de reuniunea femeilor române din Blăși în favorul fondulu său. Constatu cu viuă plăcere, că interesul pentru serate cresce. Aud că voru, fi încă disertanti numărôși, și că vom fi fericiți a pute asculta și pre unele dintre stimabilele noastre dame. Bravo! Începutul a fost bun. Bună va trebui să fie și continuarea, și bun va fi și succesul.

La serata a treia publicul s'a prezentat mai numărôs, decât la a două. Au fost de față și trei membri de al veneratulu nostru capitolu mitropolitanu.

Concurența această mai mare cred că este a-se datori simpatiei generale, de care se bucură persoana disertantelu, dl profesor Emilii Viciu. Nu e deci mirare, dacă disertațiunea dsale am așteptat-o toți cu dor și cu interesu îndreptățit.

Obiectul disertațiunii a fost luat firesce din sfera sciințelor naturale, cu cari se ocupă dl Viciu cu atăta inteligință. Și ce gândiți, mă rog, despre ce a vorbit? Despre — Iérna.

„Alu naibe mai pôte fi Viciu așa,“ — dîșe întru mine. „E totu noroc, câtu îi.“

Și mă rog, nu se pote numi noroc orbă a ținé o disertațiune despre Iérna, cându e mai aspră Iérna? Putut ar fi dl Viciu să-și alegă o temă mai actuală? Apoi adaugeti mă rog, că afară în liberu era o temperatură de — 25 C., éră în sală de cel mult +12 C. Și dacă v'ati cugetat asta, să-mi spuneți, nu e noroc a diserta despre Iérna între asemenea împrejurări?

Dl Viciu a început așa dar disertațiunea sa despre tema cea mai actuală între împrejurările cele mai favorite și a putut fi sigur din capul loculu, că indoitul său scopu, de a ne lăsa răci și de a ne slăbi, îi va pute ajunge fără marl greutăți. Și așa ne-a vorbit despre Iérna scurte și lungi, moi și aspre. A vorbit despre Iérna

Se mai vorbește, că cabinetul actual nu va conduce mult, ci fusionându-se partida liberală cu cea „națională” se va forma un ministere nou.

Francia.

Cercetările în afacerea Panama se continuă. Dintre persoanele mai însemnate afară de Lesseps tatăl și fiul, Fiffel și fostul ministru Baihaut ar fi compromis și Clémenceau, conducătorul republicanilor radicali. Agentul br. Reinach a primit pentru coruperi preste 30 milioane de frs, din care abia a cheltuit spre acest scop 3—4 milioane. Alt agent al societății, Cornelius Herz, a fugit în Anglia, unde este pus sub pază. Guvernul francez a dat ordin de urmărire și contra lui Arton, care încă s'a distins prin coruperi în afacerea Panama.

Egiptu.

Tinărul chediv al Egiptului de curând și-a schimbat ministerul. Această schimbare nu a fost pre plăcută Angliei. De aceea chedivul a fost silit să-și dimite noul ministere punându în fruntea cabinetului era pre Riaz Pașa. Dară precum se anunță, chedivul îi pare rău, că a cedat Angliei. Guvernul englez are de cuget să-și înmulțească miliția în Egipt spre a preveni ori ce turburări.

Correspondințe.

Mult Onoratul Alesandru Popu, paroch și viceprotopop onorariu din Budușu în diecesa Gherlei, a trimis încă în 12 Decembrie a. tr. „Gazetei Transilvaniei” o corespondință. „Gazeta Transilvaniei”, fără îndoială din lipsă de spațiu, nu a putut-o publica nici chiar după o urgitare făcută în 28 Decembrie a. tr. Suntem rugați a o publica noi. Corespondința e acesta:

Despre persoanele prezente și despre toalete nu voi să fac amintire. Cei mai mulți participanți au fost din Blăși, și încă fără deosebire de limbă. De afară am remarcat două grațioase domnișore din Mediașu.

Toaletele au fost variate și frumoase. Vădându eleganța lor și șlepurile, în cari se incurcău domni, am exclamat — întru mine: „Ce păcat, că adunarea Asociației în anul trecut nu s'a ținut în Blăși. Ce furor ar mai fi făcut aceste șlepurile.” Fost'au toalete și cu mai puțin gust: acele, cari voiau să fie mai pre sus și mai deschilinite. Fost'a reprezentat și costumul național: un costum Săliștenesc. Au fost și alte trei, dar acele nu erau curate românești, deși purtătorilor le ședeau foarte bine.

Dansurile au decurs cu animo. Jocurile cele mari, dacă nu mă înșel, afară de unul au fost aranjate de omeni noi. Unul dintre aceștia mai ales își dădea multă silință, ca lucrul să purcedă bine, gesticula din resputeri. Nu e deci mirare, că o figură din „Romana” comandată de dînsul a rămas pentru balul, ce se va aranja la anul ce vine.

Și toate au fost — în pauză firesce. Le-a ținut unul dintre zeloșii bărbați de încredere al Reuniunii.

Reasumându toate balul a avut succes deplin. Gratulez Reuniunii și comitetului ei.

Salutare

Argus.

Onorată Redacțiune!

Cu permisiunea On. DVóstre, în interesul unei înțelegeri și a reputației acestei foi, aș dori a face câteva observații cu respect la discușiunea pornită din incidentul trimiterii cheilor bisericei din Șişesci la Roma.

La început se învîrtia disputa pre lângă dreptul Patriarchului Romei în biserica noastră. Acest punct fiind unul, și încă cel dintău din actul despre unire, nu cade sub dispută, pentru că aparține dogmelor de credință, totuși și eu țin, — însă din alt punct de vedere, — că curatorii din Șişesci nu au făcut de loc bine, când au trimis cheile la Roma, dar nici atunci nu făceau bine, de le trimiteau acelea la Gherla ori la Blăși, ci numai atunci lucrau corect, dacă le lăsa acolo la biserică în Șişesci, apoi cel ce s'a aflat vătămă prin dispunerea Ven. Consistoriului, să fi trăit cu dreptul de apelațiune, după cum și în foa bisericească „Unirea” foarte nimerit s'a ținut, și în care s'au arătat și forurile de apelațiune, adică: Consistoriul mitropolitan și scaunul apostolic din Roma.

Așa este! Chiar și în înțelesul actului fundamental de unire dela 7 Octombrie 1898, în care se ște: . . . „din bună voință noastră ne unim cu biserica Romei cea catolică, și ne mărturisim a fi mădulările acestei biserice sante catolice a Romei” . . . încă forul ultim de apelare, se presupune a fi Roma, căci, cum s'ar pute cineva dechera pre sine de membru al unei corporații, fie chiar și numai profane, fără a recunoște pre capul celei corporații de forul său suprem? Ba încă și espreșiunea „ne unim” învîlvă în sine ore care subordonare, atîrnare.

Și mai priată se vede acest adevăr din decretul despre sânta unire ale sinodului ținut în 5/9 1700, la care au participat Archiepiscopul Atanasie cu 54 protopopi și 1563 preoți, în care se ște: . . . „Am închiată liber și de bună voință, din îndemnul lui Dumnezeu unirea cu biserica romană catolică și ne declarăm prin acesta comembri ai santei matre biserice rom. cat. primind, mărturisind și crezându toate cele ce primesce, mărturisesc și crede aceea” . . . Acum cine nu știe și doarece a ști, că ce a primit, mărturisit și crezut, nu numai biserica rom. cat., ci chiar și cea orientală până la unire despre Primația Patriarchului Romei, acela să ostenescă a ceti opul intitulat „Orientale catolicu” de Ioan Papiu, actual-minte canonic capitular în diecesa noastră a Gherlei — și se va convinge.

Nu sunt doctor în sta teologie, nici am fost fericit de a fi ucenicul Iesuitilor din Roma și al institutului de „propaganda fide”, precum vă esprimați O. DVóstre, dar totuși cuez a afirma, cumcă Diu N. Densușan greșese, când în prețuita foa a O. DVóstre din 6/11 a. c. dechertă sinodul provincial din 1872 de ilegal, și decisiunile lui de nule, pentru că Episcopul ca capul diecesei sale, și după dreptul bisericei orientale, încă are drept a convoca sinod, și în acela a aduce decisiuni obligătoare pentru întreaga sa diecesă. Decisiunile conciliului provincial din 1872 s'au publicat, și nimeni până acum de 20 de ani nu a protestat contra lor, deci au trecut deja în viața publică a bisericei noastre.

Greșese, ba chiar rătesce rău diu Densușan, când ște, că sinodul amintit

a votat o serie înțegă de dogme, pentru că dogmele nu se votează, ci acele au fost și sunt de-odată cu biserica lui Christos. Așa dogma despre Primația Papei este de-odată cu cuvintele: „Tu ești Petru, și pre această pîtră voi zidi biserica mea.” Era dogma despre imaculata concepțiune a Stei Marie a fost și atunci, când a strigat ângerul: „Bucur-te Marie, ceu plină de daru, Domnul este cu tine.” Avem și sârbătoare despre această dogmă, și se află indusă și în sinaxariul bisericei orientale la 9 Decembrie sub titlu „Zămistirea S. Ane”.

Tote dogmele au fost dară și până la unire, numai că acele numai pre rînd și atunci s'au eșis de cătră biserică, când au fost atacate de cătră unii sau alții.

Așa trebuie să credă totă suflarea unită, chiar și diu Densușan, dacă în adevăr ar fi unită, era că nu este unită se deduce din espreșiunile Dsale folosite în contra bisericei unite și a totu ce a eșit din Roma, așa de es.: „tendințe iesuitice, spiritul Iesuitic, absolutism papal, elevi Iesuitici”. Domnialui ađi negă dogmele de credință cuprinse chiar și în actele de unire, mâne pôte să nege dogma misterului santei Treimi, poimâne sacramentele legii nouă, și așa în scurtu putem ajunge la eresul reformatoilor seculului 16, și toate aceste în unu diar, pre care — după cum știu eu — îl cetesc mulți și dintre preoții nostri gr. cat. a căror simțeminte și convingeri religioare nu cred să nu se revolte la auzul atătoru aserțiuni false, și apoi O. DVóstră ni-lu pune înaintea de modelu, neobservându stricaciunea, ce se face reputației foi O. DVóstre.

Din toate aceste rezultă, că sau suntem unit și atunci primim, mărturisim și credem cu biserica rom. cat., că Patriarchul Romei este capul vâdu al bisericei și locinătorul lui Christos pre pămînt, și prin urmare ultimul for de apelațiune în toate trebile bisericești; sau nu suntem unit și atunci putem crede, că capul bisericei este regele, sultanul, țarul sau președintele republicei etc. și de vom discuta până la finea vâcul.

Alt punct de dispută formeză: autonomia biserice și sinodalitatea. Și aci ce să ște? E drept că autonomie bisericească nu avem, și lipsindu-ne autonomia, nici sinodalitatea nu se pôte introduce, dar pentru aceea, nu avem să învînățim pre nimeni, cu învînățiri și cu scrieri polemice nu o să ajungem la cale. Dreptu aceea e greșală a crede, că doctorii în teologie au subjugat biserica, și că prin aceștia s'a casat sinodalitatea și dreptul poporului de a participa la sinode.

Foa „Unirea” din Blăși nu a negat dreptul poporului, după cum s'ar păre că credeți O. DVóstre; dînsa în ajunul alegerii de mitropolit la Blăși — îngrijată, ca nu cumva să se caseze dreptul alegerii, — a ținut a arăta numai acel drept al clerului, pre care acesta l'a eserciat în decursu aprupe de 200 ani, și acesta l'a și dovedit în unu modu așa de evident, încâtu nici contrarii nostri nu au cuezat a-lu nega, ba chiar și „Gazeta” și-a esprimat recunoștința. Ce atinge însă argumentarea dreptului laicilor — neafându documente așa pipâibile în totă viața biserice începându dela unire și până ađi — a amânato până la unu altu timpu mai binevenit, ca nu cumva voindu a proba multu să rămân pre jos. Căci eta eu

Economie.

Lemnele se pot scuti de focul, dacă se obducu cu o amestecatură compusă din $7\frac{1}{2}$ părți din zinc sulfurat și 11 părți manganit sulfurat în apă caldă, și apoi în soluțiunea acasta se varsă pre încetului 11 părți de acid sulfuric de 60 de grade. În amestecatura acasta se cufundă lemnul lăsându-se încă trei ore. După trei ore se scote lemnul și se uscă la aer liber, soluțiunea se sbe în lemn și-l încunjură și cu un fel de scorbă așa, cât nu prinde focul în el. — Contra focului se mai pot scuti edificiile de lemn și coperișele de scanduri ori șindile, dacă se obducu cu ciment. Metoda acasta de scutare contra focului până acum este puțin practică, din cauză că mulți cred, că cimentul nu prinde în lemn. Esperința a dovedit însă, că acasta credință este greșită. Dacă cimentul e bine pregătit, se lipesc de lemn. Cea dintâi condițiune în folosirea cimentului este, să se prepare deodată numai cât se poate întrebuința în $\frac{1}{2}$ de oră. Până ce ține ungera, trebuie mestecată cirul de ciment neconținut, ca să nu se așeze năsipul la fund. Ungerea să nu fie în stratură groasă, ci mai subțire și uniformă. După ce ungera cea dintâi s'a uscat bine, se poate face a doua. Mai bine se prinde cimentul de lemnul neșisat, precând se prinde de cel șisat mai curând.

Străcurătorile de aramă oprite. Ministeriul r. u. de interne la sfatul consiliului sanitar al țării a îndreptat către toate municipiile o circulară, în care ține, că folosirea sttelor de străcurată fabricate din aramă galbă este periculoasă, de-orece ușor pot cauza înveninare. Deci municipiile să oprască folosirea acestor site în localități publice, în ospetării, în culinele spitalelor etc., și totu odată să facă atentă și publicul cel mare, ca în locul sttelor de aramă să folosească site de pelt.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Sz. 180
1893

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérmegye, balázsfalvi járásában Balázsfalva város székhelyvel rendszeresített körorvosi állomásra ezennel pályázatot nyitok.

A körorvos évi javadalmazása 500 frt, mely előleges havi részletekben Balázsfalva város pénztára által fizetetik ki; ezen kívül nappali látogatás 20 kr., éjjeli látogatás 40 kr.; vagyontalanokat ingyen köteles gyógykezeln; köteles továbbá körét legalább kétszer beutazni.

A közegészségi kört a balázsfalvi, ohábai, mihálczfalvi és buzásbocsárdi körjegyzőségekhez tartozó 15 község képezi.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-a és az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-a értelmében képesítésüket igazoló okmányokkal, politikai magatartásukat és erkölcsi magaviseletüket tanúsító bizonylatokkal felszerelt kérvényeiket, hozzám folyó évi február hó 25-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezőket figyelembe venni nem fogom. A választás az egészségügyi kör székhelyén Balázsfalván a község házában folyó év február hó 28-án d. e. 10 órakor fog megejtetni.

Szolgabírói hivatal Balázsfalván 1893 január hó 23-án.

Simonffy Alajos,
főszolgabíró.

Sz. 180
1893

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérmegye balázsfalvi járásában Szász-Csanád község székhelyvel rendszeresített körorvosi állomásra ezennel pályázatot nyitok.

A körorvos évi javadalmazása 500 frt, mely előleges havi részletekben Szász-Csanád község pénztárából fizetetik ki; ezen kívül nappali látogatás 20 kr., éjjeli látogatás 40 kr.; vagyontalanokat ingyen köteles gyógykezeln; köteles továbbá körét havonként legalább kétszer beutazni.

A közegészségi kört a monorai, sorostólyi és szász-csanádi körjegyzőségekhez tartozó 9 község képezi.

(4) 1—1

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-a és az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-a értelmében képesítésüket igazoló okmányokkal, politikai magatartásukat és erkölcsi magaviseletüket tanúsító bizonylatokkal felszerelt kérvényeiket, hozzám folyó évi február hó 25-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezőket figyelembe venni nem fogom. A választás az egészségügyi kör székhelyén Szász-Csanádon a község házában folyó év február hó 27-én d. e. 10 órakor fog megejtetni.

Szolgabírói hivatal Balázsfalván 1893 január hó 23-án.

Simonffy Alajos,
főszolgabíró.

Nr. 186—1893.

(2) 2—2

Concursu.

La postulu de provisoru dominalu în bunul fundatiunii Suluțane dela Cenade, se publică prin acasta concursu cu terminulu de 10 Februariu a. c., pre lângă următoarele emolumente:

1. Salariu anualu 300 fl. v. a. solvind în rate lunare decursive, ér în naturale ca competențe anuale: 2. 12 H. grâu curat; 3. 12 H. cucuruz în grăunte; 4. 3 H. mustu sau vinu nou; 5. 2 porci grași; 6. 32 m. c. lemne focale, — precum și dreptulu de a-și ține în acastu bunu; 7. 2 vaci cu vițel, până cându aceștia vor fi de 2 ani; 8. 1 scrofă cu purcel până la $\frac{1}{2}$ anu, și 9. 1 epă cu mână, ori doi cai.

Cel ce ar dori să obțină acastu postu, ad să-și subțernă acastu Consistoriu până la terminulu prefiptu cererile lor instruite cu atestate despre calificațiunea teoretică ori practică din economia rurală, precum și atestatele recerute: despre purtarea morali și despre servițiile de până aci; ér pentru casulu de a fi alesu, respectivulu să fie în stare a depune la cassa fundatiunii o cautiune până la 1000 fl. v. a.

Blașii din ședința consistorială ținută în 16 Ianuariu 1893.

Cu deosebită stimă cutez a încunoscința pre

Veneratulă Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iașu asupra-mi gătirea de iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericilor, în ce privesce lucrul de măsurit și de sculptor, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelor obiecte în fața loculu, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescu cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, și toate mă îndreptățesc la sperarea, că Veneratulă Cleru mă va împărtăși ocașional-minte de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna într'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bunu, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tariful de zone dispărându departările, prin acasta capacitatea de concurență mi-sa mărită.

Rogându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

(5) 26—26

auritor și fabric. de recuis. biserice.

JOSIFU GAVORA (5) 1—26

distinsu cu medalia espositiională cea mare pentru lucr escelent și gustu bunu la espositiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtu se poate mai frumoasă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericilor, și anume:

Felone preoțesci și stiohare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire,

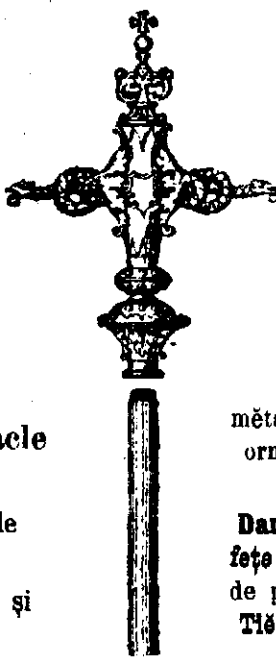
luminarie de

perete

și de altariu, și candelale.

Acurățata mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscătoare.

Garantat de prețuri și preluminare de spaș trimisă la cerere franco.

Primescu și eșeptuiescu ieftinu repararea vestmintelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candelale și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodară de aur, de argint și de mătășă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, ornoi de perete și de scola. Tășeturi bisericesci, damasturi etc.